

Puhumattomasta pojasta puhumisen ammattilaiseksi

Meille syntyi vuonna 2003 täysiviikkoinen, normaalipainoinen poika, normaalin raskauden päätteeksi. Synnytys oli helppo ja nopea. Vauva oli hiljainen tarkkailija. Pidin poikaa todella helppona itkuisen ja maitoallergisen esikoiseni jälkeen.

Olli oppi asioita normaalisti, mutta puhetta ei tullut vielä kaksivuotiaana lainkaan, vaikka perheessä lapsille oli aina luettu paljon. Neuvolan terveydenhoitaja kiinnitti lopulta puhumattomuuteen huomiota 3-vuotistarkastuksessa ja lähetti meidät lääkärille. Ensimmäisessä monialaisessa tapaamisessa oli mukana lääkäri ja kaksi sosiaalityöntekijää, jotka ilmaisivat huolensa Ollin puhumattomuudesta ja minun itkuisuudestani. Olin jälleen raskaana ja huolissani lapseni kehityksestä. Tuttu lääkäri osasi onneksi lukea tilanteen ja vakuutti sosiaalityöntekijät, että ”meillä on hyvä perhe”, eikä heidän tarvitse olla huolissaan kotioloistamme. Sen sijaan lääkäri lähetti lapsen tutkimuksiin erikoissairaanhoidon, opasti minut tukiviittomakurssille. Lisäksi hän suositteli Ollille paikkaa erityispäiväkotiryhmässä, joka oli tarkoitettu kuuromykille tai lapsille, joilla oli vaikea puheen viivästymä. Päiväkodissa käytettiin viittomakieltä suomen kielen ohella.

Ollin päiväkotiryhmässä oli 10 lasta, joilla oli puheen viivästymä tai jotka olivat kuuroja. Heidän lisäksi ryhmässä oli 10 niin kutsuttua ”tukilasta”, joiden kielelliset ja sosiaaliset taidot olivat ikäisekseen erityisen kehittyneitä. Mieleeni on ikuisesti painunut päivä, kun Olli oli nelivuotias ja lähdimme kauniin kesäpäivän kunniaksi ostamaan jäätelötötteröt. Kioskilla kysyin viittoen, minkä jäätelön haluat? Olli viittoi takaisin ”vihreän” ja minä ymmärsin. Sydämestäni läikehti ilo, ja herkistyin. Ensimmäistä kertaa minulla ja Ollilla oli yhteinen kieli, jolla kommunikoida. Olli kävi koko päiväkotiajan puheterapiassa. Puheen tuottamisen vaikeus ei koskaan vaikuttanut Ollin persoonaan tai toimintaan. Hän oli aurinkoinen, peruspositiivinen ja sosiaalinen lapsi, josta tykkäsivät kaikki. Olli sai päiväkodissa kutsumanimikseen ”Tähtisilmä” ja muistan edelleenkin sitä kuvaavan viittoman. Päiväkodista Olli sai ystävän, joka tulkkasi hänen puheitaan meille ja muille. He ovat edelleen hyviä ystäviä.

Ennen kouluikää Ollia tutkittiin paljon erikoissairaanhoidossa, mutta mitään poikkeavaa ei löytynyt, eikä mitään selitystä puheen viivästymälle. Puheterapia päättyi, kun koulu alkoi. Olli siirtyi alakouluun erityisen tuen tarpeen oppilaana ja sai erityisopettajan tukea oppimiseen. Hänen sanavarastonsa oli koulun alkaessa 3–4-vuotiaan tasolla. Koulussa Olli oli opettajien suosikki: kohtelias, aktiivinen ja positiivinen. Nämä hyvät luonteenpiirteet peittivät alleen oppimisen vaikeudet, joita ulkopuolinen ei välttämättä koulun kiireessä

havainnut. Me vanhemmat kuitenkin näimme oppimisen haasteet arjessa, eikä meidän huolemme väistynyt. Koimme, että koulun tarjoama tuki ei ollut riittävää ja Olli oli putoamassa koulun tukiverkosta läpi.

Koulun suosituksesta käännyimme HEROn puoleen, jossa Ollin oppimisen vaikeuksia kartoitettiin todella perusteellisesti, mutta mitään selkeää löydöstä esimerkiksi lukihäiriöstä ei löytynyt näissäkään tutkimuksissa. HEROn erityisopettaja kuitenkin tunnisti Ollin vaikeudet, koska oli nähnyt, kohdannut ja tukenut vastaavanlaisia nuoria työuransa aikana. Ollilla oli molempien vanhempien sukujen puolelta vahva alttius lukihäiriölle sekä puheen viivästymälle, mikä saattoi selittää lukemisen- ja oppimisen vaikeuksia. HEROsta Olli sai apuvälineitä oppimiseen, kuten värikalvot ja viivaimet, mutta ennen kaikkea positiivista tukea ja kannustusta. Myös me vanhemmat saimme arvokasta tukea ja ymmärsimme, että Olli pärjää kyllä koulussa, kun vain löytää itselleen sopivan tavan ja keinot oppia ja saa siihen tarvitsemansa tuen.

HEROn erityisopettaja kävi Ollin koulussa ja tapasi Ollin opettajan ja koulun erityisopettajan. Yhdessä he suunnittelivat, millaista tukea Olli tarvitsee koulunkäynnissä. HEROn aktiivisuuden ansiosta Olli sai opiskella osan oppiaineista erityisopettajan avustuksella pienryhmässä ja tehdä kokeita erillisessä tilassa kaikessa rauhassa, koska hänellä todettiin myös aistiyliherkkyyttä. Ilman HEROa Olli ei olisi saanut tarvittavaa tukea, koska häneltä puuttui diagnoosi. HEROssa ymmärrettiin, että lapsi tai nuori voi kärsiä oppimisen vaikeuksista ilman diagnoosiakin. HEROn tarjoama tuki oli Ollin kannalta arvokasta ja sillä oli merkittävä vaikutus hänen myönteiselle suhtautumiselleen koulunkäyntiä kohtaan ja oppimisen ilolle. Olli puhuu edelleenkin, nyt jo aikuisena miehenä, HEROsta ja miten mukavaa siellä oli käydä. Olli hakeutui myöhemmin jopa TET:iin (työelämään tutustuminen yläkouluikäisillä) HEROon.

Koko koulu-uransa aikana Olli ei koskaan lannistunut oppimisvaikeuksiensa edessä, vaan pysyi aina positiivisena ja innokkaana oppijana. Hän viittasi aina ja luuli tietävänsä, vaikka vastaus meni usein väärin. Kirjalliset aineet tuottivat koko kouluajan suuria haasteita Ollille, mutta matematiikassa hän pärjäsikin jopa niin hyvin, että peruskoulun päätteeksi erityisopettaja suositteli Ollille pitkää matematiikkaa lukiossa. Tämä yllätti meidät vanhemmat. Me emme olleet huomanneet matemaattista lahjakkuutta, kun keskityimme vain lukemisen haasteisiin. Vielä enemmän ällistyimme, kun Olli kirjoitti äidinkielen ylioppilaskokeesta kaksi pistettä vaille eximian! Hyvän opettajan ohjauksessa ja oikealla tuella kaikilla on mahdollisuus onnistua.

Ollin opettajat eri kouluasteilta kysyvät edelleen, mitä Ollille kuuluu. Viimeksi kerroin hänen entiselle alakoulun opettajalleen, että pojasta, joka ei meinannut oppia puhumaan, tulee nyt puhetyön ammattilainen. Olli aloittaa syksyllä Jyväskylän yliopistossa matematiikan aineenopettajan opinnot. Opettaja liikuttui niin, että halasi minua.

Kaiken kokemansa jälkeen uskon, että Ollista tulee loistava opettaja: empaattinen ja erilaisia oppijoita ymmärtävä. Hän tietää, millaisia vaikeuksia oppimisen tiellä voi tulla eteen ja miten niistä voi selvitä. Hänellä on asiasta tietoa ja kokemusta, jota ei voi vain kirjoista lukemalla oppia. Hän todella tietää, miltä se tuntuu, kun ajattelu ja logiikka toimivat toisin kuin muilla, koska hänkin on ollut erilainen oppija. Ollista kasvaa opettaja, joka on myös oman elämänsä kokemusasiantuntija, ja se on hänen erityinen vahvuutensa. Erilainen tapa oppia ei kuitenkaan ollut este onnistumiselle eikä unelmien toteutumiselle.

Ollin tarinan on kirjoittanut Minna Eväsoja

#hero30vuotta #heronsankareita #oppimisvaikeus #lukivaikeus #helsinginseudunerilaisetoppijat #hero
#lukihero